

3 Vakspecifieke regels

Voor dit examen zijn geen vakspecifieke regels vastgesteld.

NB Bij veel vragen kent het correctievoorschrift twee onderdelen: 'een juist antwoord bevat' en 'voorbeeld van een juist antwoord'. Het 'een juist antwoord bevat' is bepalend voor de toekenning van scorepunten. Het 'voorbeeld van een juist antwoord' is volgens de examenmakers het meest voor de hand liggende antwoord. Als er sprake is van een vakinhoudelijk correcte toepassing van de criteria van 'een juist antwoord bevat', moeten aan antwoorden die afwijken van het voorbeeldantwoord scorepunten worden toegekend.

4 Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Opgave 1 Stuwdammen in de Mekong

1 maximumscore 2

Een juist antwoord bevat een uitleg dat de bouw van de stuwdammen in de Mekong-rivier bij rationalisering past, met:

- een toepassing van 'ordenen/systematiseren' of 'voorspelbaar/beheersbaar maken' uit de omschrijving van het kernconcept rationalisering en daarover informatie uit de inleiding 1
- een toepassing van 'doelgericht inzetten van middelen' of 'om zo efficiënt/effectief mogelijke resultaten te bereiken' uit de omschrijving van het kernconcept rationalisering en daarover informatie uit de inleiding 1

voorbeeld van een juist antwoord:

- In de bouw van de stuwdammen in de Mekong-rivier is een beheersing van de natuur te herkennen. In de inleiding staat namelijk dat met een kunstmatig stuwmeer de watertoevoer van de rivier voorspelbaar en beheersbaar kan worden gemaakt, 1
- zodat energie opgewekt kan worden uit waterkracht, wat een doelgericht gebruik van het rivierwater is. 1

Opmerking

Als het antwoord geen uitleg bevat, kan maximaal 1 scorepunt worden toegekend.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

2 maximumscore 2

Een juist antwoord bevat:

- het noemen van een premoderne manier van handelen, bijvoorbeeld: 'ingesleten gewoontes' of 'praktische handelingswijsheden' of '(godsdienstige) tradities' of 'aandacht voor het bovennatuurlijke' en informatie uit tekst 1 waaruit de gekozen premoderne manier van handelen blijkt 1
- een uitleg dat de gekozen premoderne manier van handelen onderdeel is van de cultuur van de bewoners aan de Mekong-rivier, met een toepassing van de omschrijving van het kernconcept cultuur en daarover informatie uit tekst 1 1

voorbeeld van een juist antwoord:

- Premoderne manieren van handelen worden meer dan moderne manieren geleid door ingesleten gewoonte/praktische handelingswijsheden. Een voorbeeld hiervan is dat de boeren vanaf november hun gewassen op de drooggevalen vruchtbare riviergrond planten (r. 10-16). 1
- Het toepassen van hun praktijkkennis over het leven met en van de rivier (r. 23-25) maakt deel uit van de uitdrukkingsvormen/normen die de oeverbewoners als groep verworven hebben. 1

of

- Premoderne manieren van handelen worden meer dan moderne manieren geleid door godsdienstige traditie. Een voorbeeld hiervan is dat de Thai geregeld rituelen houden waarbij zij de god van de moederrivier om vergiffenis voor hun zonden vragen (r. 43-46). 1
- De rituelen laten de spirituele waarde van de Mekong voor de oeverbewoners zien (r. 40-42), oftewel een waarde die oeverbewoners als groep verworven hebben. 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

3 maximumscore 4

Een juist antwoord bevat:

- een beschrijving vanuit het conflict-paradigma dat China's bouw van stuwdammen het leven van de oeverbewoners in Thailand heeft veranderd, met een aanname van het conflict-paradigma 1
- informatie uit tekst 1 waaruit de gekozen aanname van het conflict-paradigma blijkt 1
- een beschrijving vanuit het rationele actor-paradigma dat China's bouw van stuwdammen het leven van de oeverbewoners in Thailand heeft veranderd, met een aanname van het rationele actor-paradigma 1
- informatie uit tekst 1 waaruit de gekozen aanname van het rationele actor-paradigma blijkt 1

voorbeeld van een juist antwoord:

- Een aanname van het conflict-paradigma is dat ongelijkheden het gevolg zijn van machtsverschillen. In de bouw van stuwdammen komen machtsverschillen tussen de oeverbewoners in Thailand en de Chinese overheid tot uitdrukking. China kan met de dammen het waterpeil van de rivier aanpassen en de oeverbewoners in Thailand kunnen dat niet. Dat machtsverschil leidt tot nieuwe ongelijkheid. 1
- In tekst 1 staat namelijk dat China de hulpbronnen heeft om de stuwdammen aan te leggen, terwijl het lage waterpeil van de rivier door de aanleg van grote dammen de levens van miljoenen oeverbewoners ontwricht (r. 1-6). 1
- Een aanname van het rationele actor-paradigma is dat mensen de kosten en de baten die aan alternatieven verbonden zijn tegen elkaar afwegen. In Thailand levert vissen de vissers veel minder baten op dan voor de bouw van de stuwdammen door China, waardoor de vissers in Thailand naar andere mogelijkheden moeten zoeken om in hun bestaan te voorzien. 1
- In tekst 1 staat namelijk dat door de bouw van de stuwdammen de visstand daalt, waardoor vissen zo weinig oplevert dat de visser uit tekst 1 er serieus over nadenkt om iets anders te gaan doen (r. 30-39). 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

4 maximumscore 2

Een juist antwoord bevat:

- het noemen van een economische of politieke machtsbron en informatie uit tekst 2 waaruit het gekozen type machtsbron blijkt 1
- een uitleg met het gekozen type machtsbron dat China met het samenwerkingsverband LMC macht kan uitoefenen over andere staten in de Mekong-regio, met een toepassing van de omschrijving van het kernconcept macht en informatie uit tekst 2 1

voorbeeld van een juist antwoord:

- In tekst 2 staat dat China toegezegd heeft om in het samenwerkingsverband LMC voordelige leningen te verstrekken (r. 1-3), wat een economische machtsbron is. 1
- China heeft het vermogen om deze economische machtsbron in te zetten om de doelstellingen van het samenwerkingsverband LMC, zoals armoedebestrijding (r. 15-21), te bereiken in de Mekong-regio / om de aanleg van infrastructuur te bevorderen in de regio (r. 6-9), oftewel de handelingsmogelijkheden van andere landen in de Mekong-regio te vergroten. 1

of

- In tekst 2 staat dat China met de initiatieven van het samenwerkingsverband LMC haar leidende rol versterkt (r. 38-41), wat een politieke machtsbron is. 1
- Volgens de oppositiebeweging heeft China het vermogen om deze politieke machtsbron in te zetten om de nationale economische zelfstandigheid, oftewel de handelingsmogelijkheden van andere staten in de Mekong-regio te beperken (r. 67-69). 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

5 maximumscore 2

Een juist antwoord bevat:

- het noemen van 'prestaties'/'resultaten' of 'positie' of een parafrasering daarvan als bron van gezag en daarover informatie uit tekst 2 1
- een uitleg dat de staten in de Mekong-regio hun gezag kunnen vergroten met het samenwerkingsverband LMC, met een toepassing van de omschrijving van het kernconcept gezag en informatie uit tekst 2 1

voorbeeld van een juist antwoord:

- In tekst 2 staat dat de binnenlandse politiek van de andere staten in de Mekong-regio (dan China) van grote invloed is op de realisering van de initiatieven (r. 48-50). Resultaten door de realisering van initiatieven kunnen een bron van gezag vormen. 1
- Volgens tekst 2 zien de heersende elites in Zuidoost-Azië dan ook dat het voortbestaan van het regime, oftewel hun macht, gelegitimeerd wordt door resultaten/prestaties (r. 50-54). 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

6 maximumscore 2

Een juist antwoord bevat:

- het noemen van de groep realistische theorieën of de groep liberale theorieën en informatie uit tekst 2 over een kenmerk van de gekozen groep theorieën 1
- een uitleg dat de groep realistische/liberale theorieën de deelname van de staten in de Mekong-regio aan het samenwerkingsverband LMC kan verklaren, met een toepassing van het gekozen kenmerk 1

voorbeeld van een juist antwoord:

- De groep realistische theorieën kan de deelname van de staten in de Mekong-regio aan het samenwerkingsverband LMC verklaren. In tekst 2 staat namelijk dat China met het samenwerkingsverband LMC bijdraagt aan de eigen economische expansie in de Mekong-regio (r. 30-34) / dat complexe politiek zakelijke relaties tussen Chinese ondernemers en lokale politici de reacties van de andere staten in de Mekong-regio op het samenwerkingsverband LMC kunnen verklaren (r. 56-61). 1
- Dat wil zeggen dat staten in de Mekong-regio deelnemen aan het samenwerkingsverband LMC uit economisch eigenbelang. Volgens de groep realistische theorieën zal een staat alleen uit eigen belang samenwerken, zoals in het samenwerkingsverband LMC. 1

of

- De groep liberale theorieën kan de deelname van de staten in de Mekong-regio aan het samenwerkingsverband LMC verklaren. In tekst 2 staat namelijk dat het samenwerkingsmodel voor partnerschap met meerdere belanghebbenden bij het samenwerkingsverband LMC zich richt op onder meer economie en handel (r. 15-26). 1
- Dat wil zeggen dat de staten in de Mekong-regio deelnemen aan het samenwerkingsverband LMC om bij te dragen aan welvaart in de regio. Volgens de groep liberale theorieën is internationale samenwerking, zoals in het samenwerkingsverband LMC, namelijk wenselijk als het bijdraagt aan gemeenschappelijke belangen zoals welvaart. 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

7 maximumscore 3

Een juist antwoord bevat:

- een toepassing van het begrip hegemonie en informatie over China's streven naar hegemonie uit tekst 2 1
- informatie uit tekst 2 om conflict te illustreren 1
- een uitleg dat China's streven naar hegemonie in de Mekong-regio tot conflict kan leiden binnen de andere staten in de Mekong-regio, met een toepassing van de omschrijving van het kernconcept conflict 1

voorbeeld van een juist antwoord:

- Volgens tekst 2 streeft China naar hegemonie in de Mekong-regio. China wil namelijk met het samenwerkingsverband LMC de eigen economische aanwezigheid in de regio vergroten en op de lange termijn de orde in de regio bepalen (r. 78-84), oftewel machtsoverwicht hebben in deze regio. 1
- Om de aanwezigheid van China aan te vechten, bundelen de brede volksbewegingen en de lokale verliezers in de andere staten in de Mekong-regio hun krachten (r. 72-77). Volgens de oppositiebeweging is China namelijk een gevaar voor de economische zelfstandigheid van de eigen staat (r. 67-70), terwijl de heersende elites juist profijt hebben van economische relaties met China (r. 56-61). 1
- Wat wil zeggen dat binnen de andere staten in de Mekong-regio de heersende elites en de oppositiebeweging elkaar tegenwerken om eigen economische doelen te bereiken. 1